เทคนิคการสอนของอาจารย์รุ่นใหม่

ต้นเรื่อง โดย อาจารย์ ดร. วิชญา รงค์สยามานนท์

อาจารย์ ดร. วิชญา รงค์สยามานนท์ อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชา การจัดการกากอุตสาหกรรม (นักศึกษาชั้นปีที่ 4) วิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล (นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4) และวิชาทรัพยากรมลพิษ จะร่วมสอนกับอาจารย์ท่านอื่นๆ และสอนบางหัวข้อกับคณะวิทยาศาสตร์ เช่น ปรากฏการณ์น้ำทะเลขึ้น และ SDGs และวิชาของมหาวิทยาลัย GE 101 การศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนามนุษย์ ที่ผ่านการทำงานด้านการเรียนการสอนมาในระยะ 1 ปีครึ่ง อาจารย์เป็นคนรุ่นใหม่ที่ได้นำเทคนิคการสอนแบบต่างๆ มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษา ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มากกว่าที่จะให้นักศึกษานั่งฟัง Lecture อย่างเดียว หน่วยพัฒนาคุณภาพจึงต้องขอนัดอาจารย์เพื่อมานั่งคุยถึงแนวคิด **การวางแผนกระบวนการเรียนการสอน มีเป้าหมายอย่างไร**

ตอนแรกในหัวก็ไม่คิดว่าจะเป็นแบบไหน จะสอนแบบแผนเดิมคือ การเตรียม Slide หรืออย่างไร แต่เทคนิคการสอนมันเกิดขึ้นตอนที่เราเตรียม Slide พอเราทำไปด้วยเราก็จะคิดไปด้วยว่าจะพูดอะไร สอนอะไรแต่ละ Slide พอทำไปแล้วเราก็รู้สึกว่า ถ้าเด็กฟังตาม Slide ก็คงจะง่วงหรือหลับเหมือนที่เราเคยเรียน เราก็เลยรู้สึกว่าต้องมี feedback ที่คิดว่าเด็กอาจจะไม่ได้อะไร ถ้าเรายังสอนแบบเดิมๆ เด็กบางคนจะรู้ว่าสิ่งที่อาจารย์พูดผิดหรือถูก แต่**สิ่งที่เด็กควรจะได้มากกว่าเนื้อหานั่นคือกระบวนการคิดในวิชานั้น** หรือในหัวข้อนั้นๆ ที่เราสอน เลยพยายามจะหาความเชื่อมโยงของเนื้อหากับกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้คิดว่าเนื้อหาที่เขาเรียนเขาจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร

เริ่มต้นใช้เทคนิคการสอนเมื่อไหร่ อย่างไร

เริ่มต้นที่มาสอนจะใช้ Flipchart เพราะตอนที่เรียนป.ตรี มีวิชาที่ประทับใจคือ GIS ได้เขียน Flipchart แล้วรู้สึกว่าประทับใจในการที่มี Interact มีการเขียนกระดาน และเราชอบทำ mind map มันน่าจะช่วยจัดระบบความคิดได้ แต่สำหรับนักศึกษาก็จะให้เขาเขียนอย่างอิสระ จะทำวิเคราะห์อย่างไรก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้กิจกรรมแบบนี้กับนักศึกษา ป.ตรี

และเริ่มค้นหาเกมส์ หรือกระบวนการต่างๆ ในห้อง อย่างเช่น เราสอนบางหัวข้อ เช่น SDGs เราจะค้นหาเกมส์สำหรับหัวข้อนี้ หรือใครเคยทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับหัวข้อนี้ ก็จะนำมาปรับใช้ ก็จะเจอ Game Card ก็จะมีชุดคำถามให้ตอบเกี่ยวกับ SDGs ซึ่งดีกว่าการนั่งพูด

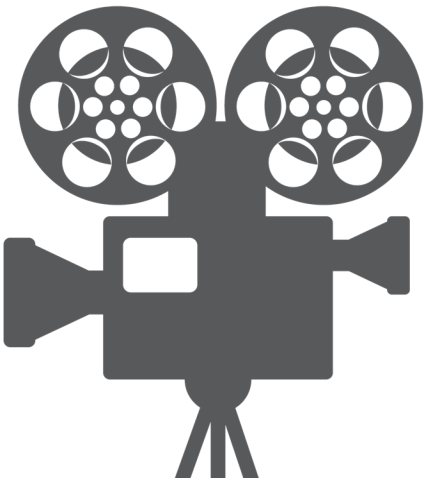

อีกรูปแบบหนึ่งก็จะให้เด็กทำ วิดีโอเกี่ยวกับการจัดการกากของเสีย ให้ทำแบบง่ายๆ ใครได้หัวข้ออะไรก็จะให้ทำวิดีโอสั้นๆ คลิปสั้นๆ นอกจากเด็กจะได้รู้เนื้อหา เขายังได้เทคนิค ทักษะอื่นๆ เรื่องการทำวิดีโอ ซึ่งนักศึกษามีทักษะการใช้เทคโนโลยีก่งมาก เช่น ทำคลิปรณรงค์การจัดการทะเล หรือคลิปวิดีโอการจัดการกากของเสีย

ตอนนี้คิดว่าเรามีวิธีการสอนกี่วิธี

1. PowerPoint ต้องมีให้อยู่แล้ว

2. การเขียน Flipchart และทำกรณีศึกษา

3. สร้างสิ่งประดิษฐ์จากอุปกรณ์ที่มี หรือตามที่นักศึกษาออกแบบเอง เช่น ใช้ลูกโป่ง ดิน น้ำมัน แล้วให้เด็ก create เอง

4. เกมส์การ์ด

แล้วเราค้นพบว่า เด็กจะไม่เบื่อการเรียนรู้เลย เด็กรุ่นใหม่พร้อมที่จะเรียนรู้ และสามารถเข้าถึงข้อมูล สื่อ ความรู้ได้หมด ตอนแรกกวางก็คิดว่าจะใช้ application ในการเรียนรู้ในการตอบคำถาม แต่พอมาสัมผัสจริงถึงรู้ว่าไม่ใช่เด็กทุกคนที่จะอยากใช้ application ในมือถือในการตั้งคำถาม เพราะเขาเจอมาเยอะแล้ว มันกลายเป็นว่าเราไม่ได้ใหม่ แต่กลายเป็นเราที่เป็นคนรุ่นเก่าที่มาเจอของใหม่ คือเขาเจอมาตั้งแต่ระดับมัธยม ก็เลยไม่ใช้มือถือ ก็จะใช้แค่วิธีการที่ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นบนกระดาษ

Feedback จากนักศึกษาเป็นอย่างไรบ้าง

Feedback แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาเมเจอร์เรา เขาจะเห็นภาพว่าเขาจะนำไปใช้อย่างไร เขาจะเอาไปเชื่อมโยงอย่างไร เชื่อมโยงได้เร็วอยู่ที่ว่าเขาจะทำหรือไม่ทำ พอเขาได้มาทำเหมือนเขาได้นำหลายๆ วิชามาประยุกต์ใช้ ทั้งเรื่องการทำกิจกรรม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เขาจะมีทักษะตรงนี้

สำหรับเด็กนอกคณะ เขาไม่เบื่อที่จะต้องมานั่งเรียนเนื้อหา และมองเห็นภาพ ก็จะบอกว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือประดิษฐ์ตอนนี้ อาจจะไม่ได้ใช้ แต่คุณอาจจะได้ใช้ความรู้พวกนี้ในสักวันและให้เขาสามารถคิดเชื่อมโยงต่อยอดกับเมเจอร์ของเขาได้

“ซึ่งกวางก็ยังไม่ได้เก่งในกระบวนการสอน แต่อยากลองผิดลองถูกหาวิธีการสอน หากิจกรรมเยอะๆ ตอนนี้เราแค่ต้องจับจุดว่า กิจกรรมอะไรที่เราจะสามารถเชื่อมโยงกับความรู้ที่เขามีได้ และนำไปใช้ได้ หากเขาได้เรียนรู้ในสาขาของเขามันอาจจะเห็นภาพได้”

คาดหวังไหมว่า นักศึกษาต้องได้อะไรจากกระบวนการหรือกิจกรรมที่เราทำ

คาดหวังว่าเขาน่าจะสนุกในกิจกรรมที่เรียนรู้ ซึ่งถ้าดูบรรยากาศโดยรวมแล้ว ถ้ามีอะไรติดขัดเราจะช่วย คาดหวังว่ากระบวนการที่เราให้ จะสามารถช่วยเขาได้ในอนาคตในกระบวนการคิดให้เป็นระบบ หรือจัดกลุ่ม

เด็กก็มีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมจะเยอะมากกว่าสมัยก่อน ที่เราจะเข้ามาจด lecture อย่างเดียว รอหัวข้อแล้วค่อยไปค้นหา แต่เด็กรุ่นนี้บางทีจะศึกษามาก่อนแล้วนำประเด็นมาอภิปราย มาถามมากขึ้น จะมีส่วนร่วมในการเรียน บางทีเด็กจะยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ณ ปัจจุบันมาถามมาคุยถึงวิธีการแก้ปัญหาแบบนี้ได้ไหม ถูกไหม

พบปัญหาบ้างไหม

เจอกลุ่มใหญ่ก็จะมีทั้งสนุกและไม่สนุก หรือด้วยเวลาน้อย ก็อาจจะไม่ค่อยเคลียร์ในเกมส์ จึงจะให้เด็ก feedback เราตลอดว่าเขาได้ในสิ่งที่เราอยากให้เขาได้หรือป่าว เขาก็จะมีมุมมองของเขาอีกแบบ คำถามที่เราไม่คาดคิดเราก็ต้องยืดหยุ่นไปกับสถานการณ์และเชื่อมโยงกับเครื่องมือให้ได้

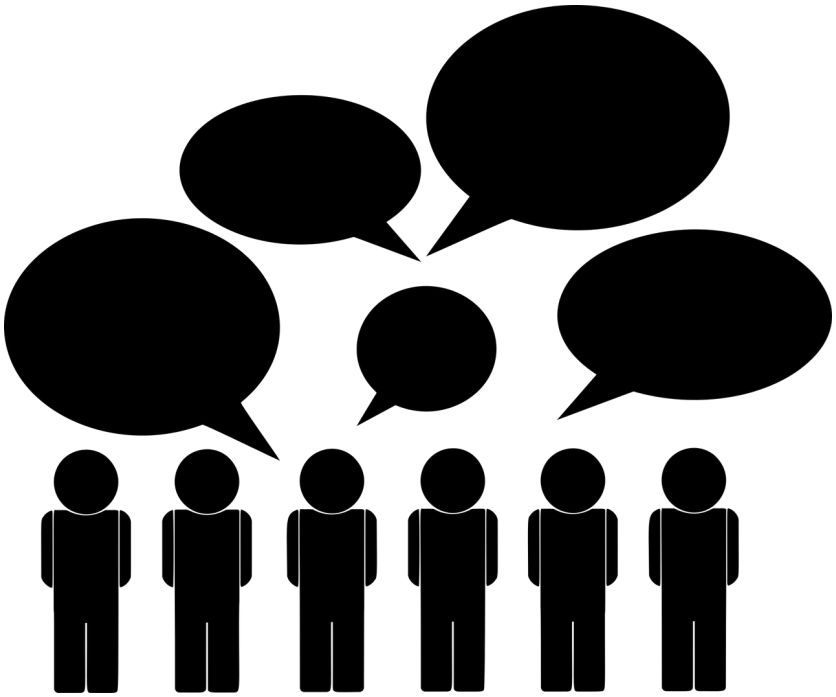

สำหรับกวางจะไม่ชอบใช้มือถือ เพราะการเข้าถึงไม่เท่าเทียมกัน บางคนประสิทธิภาพของมือถือไม่เหมือนกัน หรือการใช้ระบบอินทราเนตก็ไม่เหมือนกัน จึงคิดว่าไม่ใช่เครื่องมือที่เหมาะสมในกระบวนการเรียนการสอนเท่าไหร่

อนาคตจะมีกระบวนการเรียนการสอนเพิ่มมั้ย

คิดว่าต้องมีมาเรื่อยๆ และอาจจะต้องมีเทรนด์ของแต่ละปี เพราะกระบวนการบางอย่างเด็กอาจจะเคยเจอ เคยผ่านมาแล้ว ก็คงต้องหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนไม่น่าเบื่อ

ขอบคุณภาพบรรยากาศการเรียนจาก Instagram: Kwang_is_happy

หน่วยพัฒนาคุณภาพ งานนโยบายและแผน